

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Budgetunderlag 2023-2025

Budgetunderlag 2023-2025

SLU:s budgetunderlag utgår från universitetets uppdrag enligt myndighetsinstruktionen samt åtaganden enligt Agenda 2030. De äskanden som framförs görs med hänsyn tagen till 1) riksdagens beslut om anslag för 2022 samt 2) regeringens beslut om regleringsbrev för 2022 och 3) forskningspropositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (prop. 2020/21:60).

Sammanfattning

Äskanden:

Ändamål	Totalt för perioden
<p>Utbildning Utökat utbildningsuppdrag för perioden 2023-2025; från 12 600 till 15 000 helårsstudenter för att bättre möta samhällets behov av kompetens för omställning till hållbart samhälle.</p>	324 mnkr
<p>Forskning SLUs forskning är i världsklass och svarar mot samhällets, ofta tvärvetenskapliga, frågeställningar. Obalansen ökar mellan externfinansiering och basanslag med konsekvenser för medfinansiering, forskarutbildningen, skapa tryggare anställningar och säkra forskningsanknytning i mycket utbildningstunga miljöer. Bara för att behålla balansen skulle anslaget behöva öka med ca 12 procent eller ca 150 mnkr per år. Utfallet av forskningspropositionens profilmrådessaftning är ännu oklart, om det blir runt 25 mnkr per år, är bedömningen att behovet av basanslag är minst ytterligare 60 mnkr för perioden 2023-2025.</p>	60 mnkr
<p>Fortlöpande miljöanalys Behovet att säkerställa basverksamhet kvarstår liksom finansiering av Artdatabanken i enlighet med överenskommelse med Naturvårdsverket, alt 1/ alt 2</p>	90 + 69/39 = 159 /129 mnkr
<p>Övriga uppdrag Enligt överenskommelse; planering och genomförande av IUFRO World Congress 2024 inom skog, miljö- och klimatfrågor.</p>	23 mnkr

1 Inledning

SLU:s uppdrag

SLU:s uppdrag är att ”bedriva forskning samt utbildning på forskarnivå, avancerad nivå och grundnivå inom jord- och trädgårdsbruk, landskapsplanering, livsmedelsproduktion, naturvård, skogsbruk och vedråvarans förädling, fiske och vattenbruk samt veterinärmedicin och husdjurskötsel. Dessutom ska SLU bedriva fortlöpande miljöanalys”. (SFS 1993:221)

Forskningspropositionen och SLU:s strategi 2021-2025

I forskningspropositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (prop. 2020/21:60) framförs förslag om ökade medel till forskning och innovation. Utgångspunkten för propositionen är fem övergripande samhällsutmaningar:

1. Klimat och Miljö
2. Hälsa och välfärd
3. Digitalisering
4. Kompetensförsörjning och arbetsliv
5. Ett demokratiskt och starkt samhälle

Dessa samhällsutmaningar som forskningspropositionen pekar ut överensstämmer med vad SLU identifierat i sin strategi för 2021- 2025¹: en föränderlig värld som efterfrågar lösningar på komplexa utmaningar som klimatförändringar och hotet mot den biologiska mångfalden. Bedömningen är att SLU:s forskning, utbildning och miljöanalys har potential att i ännu större utsträckning än idag bidra till hållbara produktionssystem, innovationer och ökad kunskap som gynnar omställningen till ett hållbart samhälle. SLU vill stärka sin verksamhet och vara en drivande kraft för hållbar utveckling i samverkan med andra aktörer.

I SLU:s strategi finns 3 fokusområden och det första, Nästa steg för ett hållbart samhälle, beskriver hur SLU ska kunna bidra till framförallt de två första samhällsutmaningarna med kompetensförsörjning, kunskap och samverkan. Digitaliseringen av de gröna näringarna kommer att kräva mycket kunskapsutveckling och, som fokusområde 2, är det ett satsningsområde med bäring på både forskning, utbildning och miljöanalys såväl som samverkan där SLU ser fram mot att bidra till utmaning tre. SLU:s strategi innehåller också mål för breddat deltagande, jämställdhet, lika villkor och kompetensförsörjning, och det tredje fokusområdet, Ett SLU, innebär bland annat ett långsiktigt arbete för att ännu bättre ta vara på den kompetens som SLU har över hela landet.

Sammantaget kan konstateras att de fem samhällsutmaningarna sammanfaller väl med SLU:s strategi och avsikt för perioden 2021-2025. Vad gäller behovet av kompetensförsörjning i samhället är det alltså SLU:s högst prioriterade åtgärdsförslag att erhålla ett ökat utbildningsuppdrag för kommande treårsperioder.

¹ https://internt.slu.se/globalassets/mw/org-styr/styr-dok/vision-strategi/slus_strategi_2021-2025.pdf

2 Utbildning

SLU utbildar unika kompetenser och arbetsmarknaden för studenterna är mycket god och växande. Deras kunskaper om hållbart nyttjande av naturresurser har avgörande betydelse för klimatanpassning, omställning till ett fossilfritt samhälle och för att nå målen i Agenda 2030.

SLU:s utbildningsuppdrag för 2022-2024 har utökats med 600 hst. Ökningen motsvarar satsningar på bristyrken och den utbyggnad av veterinär- och djursjukskötartutbildningar som regeringen beslutat i särskild ordning. Utrymme saknas fortfarande att öka platsantalet på utbildningar inom bristyrken, starta den planerade utbildningen i digitaliserat skogs- och jordbruk samt utöka platsantalet inom det nya programutbudet på grundnivå.

SLU begär därför att utbildningsuppdraget för perioden 2023-2025 utökas till 15 000 helårsstudenter vilket innebär en ökning med 2400 helårsstudenter.

Beräknat ökat resursbehov inom utbildning för perioden 2023-2025: 324 mnkr

Arbetsmarknadens behov och studenternas efterfrågan gör att ökat utbildningsuppdrag är SLU:s högsta prioritet

För att nå målen i Agenda 2030 behövs fler SLU-utbildade studenter i arbetslivet. Agronomer, jägmästare, veterinärer, lantmästare, landskapsarkitekter och andra utbildade med kunskap om de gröna näringarna har den kompetens som krävs för en omställning till ett hållbart samhälle där målen för livsmedels- och bioekonomistategier kan nås.

SLU:s studenter kommer att verka i en framtid med klimatförändringar och en växande befolkning som i allt högre grad lever i urbana miljöer, och där trycket ökar på naturresurserna och miljön. SLU:s forskning och utbildning har fokus på grundstenarna för människans existens, såsom rent vatten, uthållig matproduktion, levande landskap, god djuromsorg, hållbara städer och hållbart nyttjande av naturresurserna. Genom att förena kunskap från olika discipliner, utgå från ett systemperspektiv, samverka med det omgivande samhället och använda digital undervisning som öppnar för livslångt lärande, bidrar SLU till förändring och skapar förutsättningar för en hållbar, levande och bättre värld.

Pandemin liksom klimatkussionerna bidrar till insikt om den gröna sektorns roll i samhället och vi ser att studenternas efterfrågan på flera av SLU:s utbildningar redan har ökat, särskilt på fristående kurser och på avancerad nivå där programmen (som har en stor andel internationella sökande) nu har fyllts i betydligt högre utsträckning än tidigare.

Under 2021 beslutade regeringen att avsätta medel för bristyrken samt att öka platsantalet på veterinär- och djursjukskötartprogrammen. Satsningarna är välkomna, arbetet med att realisera denna utökning har påbörjats och det finns ett behov att stärka upp med högre lärartjänster inom både veterinärmedicin och djuromvårdnad.

Behoven av fler platser är dock bredare än så. SLU vill fortsätta utbyggnaden av det nya utbildningsutbudet som både har förutsättningar att bredda rekryteringen och att utveckla former och strukturer för det livslånga lärandet. Men nuvarande uppdrag medger inte detta, redan inför hösten 2022 förbereds åtgärder för att begränsa antagningen.

Ändringarna i utbildningsutbudet har fallit väl ut

Hösten 2021 antogs studenterna för första gången till det nya utbildningsutbudet. De nya kandidatprogrammen (som också kan ligga till grund för agronom- och jägmästarexamen) fick fler studenter än de tidigare sammanhållna yrkesprogrammen. Utbudet svarar också väl mot både avnämarnas efterfrågan och de behov som beskrivs i universitets strategi för 2021-2025. Förändringen innebär ett modernt forskningsnära utbud utformat för att ge en god matchning mot både närings och studenternas behov samtidigt som de matchar SLU:s lärarkompetens och därmed kan motsvara höga krav på kvalitet och forskningsanknytning.

SLU vill ha fortsatt goda möjligheter att erbjuda fristående kurser som kan motsvara behovet av livslångt lärande och olika former av utbildning för yrkesverksamma.

Civilingenjörsutbildning i digitaliserat jord-och skogsbruk

Det har länge funnits efterfrågan på en avancerad tekniskt orienterad utbildning med inriktning mot den gröna sektorn. Skogs- och jordbruket digitaliseras och det saknas personer med en kombination av kunskaper om modern jord- och skogsbruksproduktion och digital kompetens. Som exempel på detta behov kan sektorsinitiativ som Mistra Digital Forest och Agronod nämnas, vilka helt fokuserar på digitalisering och där civilingenjörskompetens är nödvändig.

SLU har långtgående planer på att inrätta en utbildning där målet är att utbilda civilingenjörer som med professionella färdigheter, teknisk kompetens och förankring i de gröna näringarna kan utveckla ett jord- och skogsbruk som är hållbart. Utbildningen utformas och planeras att bedrivas i samråd med företrädare för näringarna. SLU:s ansökan om rätt att utfärda civilingenjörsexamen påvisade dock att visst utvecklingsarbete kvarstår. Avsikten är att tillvarata och tillmötesgå de synpunkter som framförts för att ytterligare stärka universitetets förutsättningar att utfärda civilingenjörsexamen och återkomma med en reviderad ansökan under perioden.

Begränsningar i antagningen från 2022 som påverkar långsiktiga satsningar inom grundutbildningen

Resultatet för 2021 var 4437 helårsstudenter (hst) och prognosen för 2022 är 4290 hst, vilket betyder att SLU, trots arbetsmarknadens behov och det nya utbudet, behöver begränsa antalet antagna studenter för att hålla sig inom nuvarande uppdrag och anslag. Nuvarande finansiering räcker därmed inte för de långsiktiga satsningar SLU vill göra. Som exempel kan nämnas genomarbetade programförslag inom exempelvis djuromvårdnad, där det idag saknas avancerad nivå vilket ger svårighet att utveckla forskning inom ämnet, samt på avancerad nivå inom det skogliga området för att snabbare möta de växande kompetensbehoven. Den tillfälliga satsningen på bristyrken (t.ex magisterutbildningen inom livsmedelsområdet) skulle också kunna permanentas med ett större utbildningsuppdrag.

Utbildningsuppdraget är för närvarande minst 12 600 hst under treårsperioden och bedömningen är att en rimlig nivå är ytterligare 800 hst per år, så att uppdraget blir minst 15 000 hst för perioden.

Beräknat med en prislapp om 135 tkr/hst skulle det innebära en anslagsökning om 324 mnkr för perioden 2023-2025, 108 mnkr per år.

3 Forskning

SLUs forskning är i världsklass och svarar mot samhällets, ofta tvärvetenskapliga, frågeställningar. Obalansen ökar mellan externfinansiering och basanslag med konsekvenser för medfinansiering, för forskarutbildningen, skapa tryggare anställningar och säkra forskningsanknytning i mycket utbildningstunga miljöer. Bara för att behålla balansen skulle anslaget behöva öka med ca 12 procent eller ca 150 mnkr per år.

I nuläget är det svårt att precisera resursbehoven inom forskning då det är oklart hur utfallet av förslagen om profilområdessatsning i forskningspropositionen blir. Under förutsättning att utfallet av forskningspropositionen för SLU:s del blir 30 mnkr per år, är bedömningen att behovet av basanslag är ytterligare 60 mnkr för perioden 2023-2025, 20 mnkr per år.

Ökat basanslag

60 mnkr

Forskningspropositionens vägval prioriterar råden mer än basanslagen

I forskningspropositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (prop. 2020/21:60) framförs förslag om ökade medel till forskning och innovation som aviserats tidigare i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1). I forskningspropositionen beskrivs satsningarna närmare, men det är inte möjligt att förutse utfallet per lärosäte eftersom de sammantagna konsekvenserna av förslagen är svåra att förutsäga, t.ex. ökningen av forskningsresurser per helårsstudent (basresursen) och att lärosätena ska definiera s.k. profilområden.

SLU har tillsammans med andra lärosäten länge argumenterat för en ökning av basanslagen dels för att kunna täcka behovet av medfinansiering för internationella och nationella utlysningar av forskningsprojekt, dels för att den höga externfinansieringsgraden skapar otrygga anställningsförhållanden som gör en akademisk karriär mindre attraktiv. Sulf:s rapport ”I skuggan av osäkerheten”² tydliggör konsekvenserna av att ca 60 procent av forskningen är externfinansierad.

SLU:s tolkning av forskningspropositionen är att andelen av medlen som går direkt till lärosätena ökar, men andelen är ändå relativt begränsad jämfört med tidigare propositioner under 2000-talet (exklusive den tillfälliga förstärkningen 2021). Däremot får forskningsfinansiärerna en relativt stor ökning jämfört med tidigare år. Vägvalet, att långsiktigt stärka råden mer än basanslagen, får tillsammans med produktivetsavdraget till konsekvens att större andel av statsanslaget till lärosätena kommer att användas till medfinansiering av externfinansierad forskning och forskningsinfrastruktur. Universiteten får därmed fortsatt minskat handlingsutrymme för egna prioriteringar, t.ex. grundforskning, långsiktig kompetensuppbyggnad, eller för att upprätthålla vetenskaplig kompetens inom små men viktiga eller utbildningstunga områden och konsekvenserna för anställningsvillkoren förstärks.

Forskningsråden har sina övergripande prioriteringar och inriktningar och har inget samlat gemensamt ansvar på nationell nivå för den forskning som motiveras av lärosätenas behov, exempelvis kompetensförsörjning på lång sikt eller strategisk utveckling av vissa ämnesområden.

² I skuggan av osäkerheten, Sulf, 2021

Exempel på konkreta områden där SLU behöver ökat basanslag för att kraftsamla

SLU vill kunna utveckla vissa av de egna forskningsmiljöer som idag är förhållandevis små så att de kan öka och bredda sin verksamhet mot de frågeställningar vårt samhälle behöver svaren på. Vi ser också att framtidens utmaningar ofta kräver tvärvetenskapliga satsningar med många samverkande aktörer och det finns ett tryck och förväntan, både externt och internt, på att SLU:s forskare ska engagera sig. Extern forskningsfinansiering spelar självklart en viktig roll i detta, men det behövs statsanslag för att initiera arbetet och tillsammans med andra kraftsamla för breda kunskapsbyggande insatser.

SLU och Jordbruksverket har inlett gemensamma diskussioner där båda parter ser stora möjligheter att stärka innovation, kompetens- och kunskapsutveckling avseende växthälsa och växtskydd. Svensk växtodling är avgörande för att genom både direkt produktion av livsmedel och via produktionen av foder till djur nå relevanta miljömål, motverka förluster av biologisk mångfald samt finna lösningar på olika miljöproblem. Växtskadegörare medför allvarliga ekonomiska, miljömässiga och sociala konsekvenser och växtskydd är därmed ett av de områden där insatser kommer att behövas framöver både i form av direkta bekämpningsinsatser och förebyggande åtgärder.

Inom växthälsa finns en solid grund av många men spridda miljöer, men det finns också andra exempel på konsekvenser av bristen på långsiktiga basanslag. Små miljöer med nyckelkompetens kan tillsammans med externa aktörer ha identifierat växande samhällsliga hot. För att ta sig an frågan krävs dock basanslag för att vidmakthålla det externa nätverket, söka och erhålla extern forskningsfinansiering, medfinansiera och sprida kunskap. Ett av flera exempel är framtidens dricksvattenförsörjning som hotas av ökande kemiska föroreningar i rå- och dricksvatten.

SLU:s infrastrukturer för forskning och miljöanalys

I anslutning till frågan om finansiering av forskning och miljöanalys vill SLU lyfta fram de infrastrukturer som universitetet har och som motiveras av universitetets kompetensområden. Det är fastigheter (skog och mark), biogasanläggning, fartyg, djurstallar och djursjukhus som kräver omfattade resurser för drift, underhåll och förvaltning.

Dessa infrastrukturer är helt avgörande för SLU:s forskning och miljöanalys och därmed för universitetets möjlighet att bidra med den kunskap som krävs för omställning till ett fossilfritt samhälle och för att nå målen för Agenda 2030. Samtliga infrastrukturer står inför mer eller mindre stora investeringar som är kopplade till digitalisering (programvara, utrustning, drift, kompetens samt öppna och tillgängliga data).

Forskningsfartyget Svea, som exempel, är ett av Sveriges bidrag till att uppfylla mål 14 i Agenda 2030 (Hav och marina resurser). De stora och dubblerade kostnaderna för HVO-diesel utgör en allt mer överhängande ekonomisk riskfaktor för såväl fartygets användare som för SLU.

Utöver de egna infrastrukturererna är SLU en aktiv partner eller huvudman i ett flertal (inter-) nationella forskningsinfrastrukturer och har satsat internt för så kallade instegsstrukturer så att forskare och miljöanalytiker ska kunna få information och stöd och öka nyttjandet av de gemensamma nationella investeringar som gjorts (tex MAXIV, SND, NBIS SNIC, och SITES). SLU är genom SITES också Sveriges representant i ansökan till en European Research Infrastructure Consortium, eLTER ERIC, som kan möjliggöra långsiktig och bättre tillgång till avancerad kunskap och data i komplexa frågor kring miljöförändring och morgondagens ekosystem.

Kostnaderna för öppen vetenskap ökar markant

Regeringens målbild är att vetenskapliga publikationer, som är ett resultat av forskning som finansieras med offentliga medel, ska vara öppet tillgängliga från och med 2021. Vad gäller forskningsdata ska omställningen vara genomförd senast 2026. En grov indikator på vad detta innebär ekonomiskt är att utgifterna för vetenskaplig publicering på nationell nivå (2020) var cirka 709 mnkr, vilket är en ökning med 205 mnkr (40 procent) jämfört med föregående år vilket i sin tur indikerar att regeringen behöver delta i utvecklingen av de så kallade transformativa avtalen för att nå en hållbar lösning för alla parter i arbetet mot öppen tillgång till forskningsresultat.

På universitetsnivå är kostnaderna för öppen vetenskap svåra att överblicka. Det handlar bl.a. om tillgängliggörande, juridiska aspekter, arkivering, kompetensutveckling och stöd på bred front för den kulturella strukturomvandling som öppen vetenskap innebär. Principiellt kan kostnaderna delas in i a) personal b) infrastruktur och system för interoperabilitet och stöd för FAIR-principerna (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable) samt c) avtal för publicering. Bara kostnaderna för publicering har inom SLU ökat med 6,4 mnkr sedan 2020, utöver det har universitetet avsatt ca 5 mnkr för ökade insatser.

Mot bakgrund av ovanstående är bedömningen att ytterligare 60 mnkr behövs för perioden

Obalansen ökar mellan externfinansiering och basanslag med konsekvenser för medfinansiering, forskarutbildning, skapa tryggare anställningar och säkra forskningsanknytning i mycket utbildningstunga miljöer. Bara för att behålla balansen skulle anslaget behöva öka med ca 12 procent eller ca 150 mnkr per år.

Utfallet för SLU:s del av forskningspropositionens satsning på profilområden är ännu oklart. Om det blir runt 25 mnkr per år är bedömningen att behovet av basanslag uppgår till minst ytterligare 60 mnkr för perioden 2023-2025, 20 mnkr per år.

4 Fortlöpande miljöanalys

Fortlöpande miljöanalys behöver resurser för

- basfinansiering och utveckling,	90 mnkr
- SLU Artdatabanken enligt överenskommelse med Naturvårdsverket (nedan):	
enligt alternativ 1	69 mnkr
enligt alternativ 2	39 mnkr

Beräknat resursbehov inom fortlöpande miljöanalys för perioden 2023-2025: 159/129 mnkr

Behov av grundfinansiering kvarstår

De senaste åren har behoven ökat av öppen, tillgänglig och exakt fakta/kunskap om hur vår miljö påverkas av samhälls- och klimatförändringar och Sverige behöver stärka förmågan att bidra till miljöarbetet både nationellt och internationellt. Utredningen om Sveriges miljöövervakning (SOU 2019:22) argumenterar genomgående att miljöövervakningen ska *utvecklas och genomföras med vetenskaplig kompetens*. SLU är det enda lärosätet som har miljöanalys inskrivet i sitt uppdrag. I uppdraget ingår att utveckla miljöanalysen i samverkan med dess avnämare, och SLU är därmed inte enbart en uppdragstagare bland alla andra (universitet, institut och konsulter).

SLU har en samlad och omfattande vetenskaplig kompetens inom såväl brukade som naturliga ekosystem. Detta i kombination med lång och gedigen erfarenhet av miljöövervakning och -analys som nyttjas brett och i en ökande omfattning av såväl svenska som internationella myndigheter och organisationer. Dock ökar omsättningen enbart på grund av ett ökande antal definierade och tidsbegränsade uppdrag som inte täcker kostnader för att utveckla redan befintliga åtaganden. Inte heller medger det kapacitet att utveckla verksamheten med målet att lyfta Sveriges förmåga att bidra till miljöarbetet både nationellt och internationellt.

SLU har årligen sedan mitten av 2000-talet pekat på behovet av resurser för att digitalisera och utveckla den fortlöpande miljöanalysen. Det har hörsammats genom olika kortsiktiga lösningar³. De skapade förvisso betydande resurser utöver basanslaget (10-45 mnkr årligen) men genom sin kortsiktighet har verksamheten fått göra avkall på omfattning och utveckling när de löpt ut alternativt har resurser i form av tid tagits i anspråk för att, i dialog med berörda myndigheter, få del av medel för att klara nödvändig uppgradering.

Sedan 2018 har resursförstärkningarna upphört helt och finansieringsläget för den fortlöpande miljöanalysen är bräckligt då den är beroende av regeringens finansiering av SLU:s uppdragsgivare inom fortlöpande miljöanalys. Minskade anslag till SLU:s uppdragsgivare riskerar att bli avbräck i kunskap och kompetens, inte bara för SLU utan också nationellt, då den fortlöpande miljöanalysen är externfinansierad till ca 65 procent.

En anslagsförstärkning direkt till SLU för att upprätthålla och utveckla pågående verksamhet skulle skapa förutsättningar för fortsatt god kvalitet i verksamheten. Det skulle också vara mer resurseffektivt jämfört med den tid som nu läggs på dialoger med de myndigheter som i samverkan med SLU bistår med nödvändig förstärkning.

SLU Artdatabanken, förslag till finansiering efter samråd med Naturvårdsverket

Artinformation från Artdatabanken är nödvändig för kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter i arbetet med att utarbeta aktuella detalj- och översiktsplaner samt för miljöprövningar. Korrekt och tillförlitlig artinformation är också av betydelse för myndigheternas handläggning av ärenden som berör naturvärden i landskapet. Det kan t.ex. handla om avverkningsanmälningar, samråd enligt miljöbalken och bildande av områdesskydd. Genom att tillhandhålla uppdaterad data för olika typer av avnämare bidrar SLU Artdatabanken till ett hållbart samhällsbyggande.

Under 2019 blev finansieringsläget för SLU Artdatabanken så kritiskt att personal fick sägas upp som en konsekvens av besparingar på andra myndigheter. Mot den bakgrunden har Naturvårdsverket (NV) och SLU haft dialog om en långsiktig finansiering av arbetet med artinformation och lämnar även i år ett gemensamt förslag till lydelse i det årsvisa RB, innefattande en anslagsökning, under *Villkor för anslag 1:23*:

”Av anslaget ska minst 106 000 000 (tidigare 83 200 000) kronor användas till den verksamhet som bedrivs vid Artdatabanken. Av detta ska minst 70 000 000 kronor användas för verksamhet med anknytning till Svenska Artprojektet, innefattande taxonomisk forskning och inventering av dåligt

³ 2006-2007, 20 mnkr/år, 2008 15 mnkr fr. återföring av skatt på handelsgodslar och bekämpningsmedel; 2009-2011, ca 45 mnkr/ år fr. Energi- och klimatpropositionen; därefter fr landsbygdsprogrammets tekniska stöd: 2012-2013, totalt 46 mnkr, 2014-2016, 20 mnkr/år, och 2017, 10 mnkr.

kända arter, kunskapsspridning, information och kommunikation, projektadministration samt för stöd till biologiska samlingar vid svenska muséer och institutioner.

Minst 23 000 000 kronor ska användas för övrigt arbete med artinformation inklusive rödlistning och hantering av fynddata om arter från allmänheten och ideella föreningar. Data ska oavsett källa tillhandahållas digitalt till kommuner och myndigheter.”

Resultatet av dialogen är att NV och SLU tillsammans föreslår att regeringen överväger något av de två alternativen nedan för att SLU och NV gemensamt ska kunna tillhandahålla information som är hett efterfrågad av kommuner och myndigheter såväl som allmänheten, i en tid där klimatförändringar påverkar allt fler av arterna i Sverige:

- 23 mnkr (69 mnkr för perioden) avsätts till SLU på anslag 1:23 i regleringsbrevet, (alternativ 1).
- Naturvårdsverket får ett villkor på sitt anslag 1:3 om upp till 10 mnkr per år som bidrag till SLU för arbete med artinformation, och anslaget till SLU utökas med minst 13 mnkr (39 mnkr för perioden), (alternativ 2).

Vad som görs inom den fortlöpande miljöanalysen

Verksamheten grundar sig på såväl de nationella miljömålen som Agenda 2030. Data från SLU:s miljöanalys används för rapportering till en rad internationella konventioner och EU-direktiv som Sverige förbundit sig till. Bland annat kan nämnas att Sveriges rapportering till klimatkonventionen, konventionen om biologisk mångfald och till EU, bl.a. avseende art- och habitatdirektivet, samt vattendirektivet bygger på data som levereras från SLU:s fortlöpande miljöanalys.

Kvaliteten i den fortlöpande miljöanalysen är beroende av att det finns medel för att förvalta och utveckla de infrastrukturer som krävs för verksamheten. Det krävs också personer med vetenskaplig kompetens som kan tolka och omvandla miljödata till beslutsunderlag och som kan införa nya metoder för tillämpning inom miljöövervakning och miljöanalys. Fördjupad kunskap om miljöinformation krävs också för att bidra till att genomföra klimatomställningen. För att tjänsterna ska vara attraktiva har SLU utvecklat särskilda karriärvägar för miljöanalytiker, miljöanalytisspecialist respektive senior miljöanalytisspecialist.

Framtida behov inom fortlöpande miljöanalys

SLU har sedan tidigare identifierat fyra områden där utvecklingsbehoven alltså bedöms vara särskilt angelägna⁴:

- 1) Utveckling av nya (digitala) metoder inom miljöövervakning som invasiva arter, miljögifter och urbana ekosystemtjänster,
- 2) Behov kopplade till digitalisering, d.v.s. förvaltning och tillgängliggörande av befintlig data och system samt utveckling av e-infrastruktur.
- 3) Medfinansiering för att delta i stora nationella och internationella samarbeten, som Smart Miljöinformation, ICOS och SBDI⁵.
- 4) Kopplingen mellan de svenska miljömålen och Agenda 2030, särskilt hanteringen av konflikter och synergier mellan Agenda 2030-målen i Sverige och internationellt.

⁴ Se SLU:s budgetunderlag 2021-2023 för en mer utförlig beskrivning av behoven.

⁵ ICOS: Integrated Carbon Observation System, SBDI: Svensk biodiversitetsdatainfrastruktur.

Sammantagna resursbehov för fortlöpande miljöanalys

I nuläget kvarstår SLU vid tidigare bedömning; att Sverige, med hänsyn till klimatförändring och ett alltmer digitaliserat samhälle, har ett ökande behov av kunskap som i sin tur kräver en kontinuerlig utveckling av den fortlöpande miljöanalysen i samverkan mellan olika berörda myndigheter. Idag kan endast punktinsatser göras, ofta med stöd av forskningsmedel. Sammantaget behövs en successiv förstärkning av den fortlöpande miljöanalysen under perioden (20 +30 +40 mnkr), dvs. 90 mnkr för perioden samt för Artdatabanken, ytterligare resurser motsvarande 69 mnkr eller 39 mnkr för perioden, beroende på överenskommelsen med Naturvårdsverket.

SLU bidrar gärna till en fortsatt och fördjupad dialog om innebörden av sin roll i Sveriges miljöarbete, vilka resurser som behövs och det uppdrag som universitetet har inom området.

5 Övriga uppdrag och krav på verksamheten

-När SLU får uppdrag, från regeringen eller från andra myndigheter, måste de vara fullt finansierade. Eftersom det inte finns något basanslag för miljöanalys, tar regeringsuppdragen oftast resurser från forskning.

-Produktivitetsskravet behöver anpassas till utbildning och forskning

-Med hänvisning till skrivelse (N2017/02013) äskar SLU resurser för planering och genomförande av IUFRO World Congress 2024 inom skog, miljö- och klimatfrågor.

Totalt 23 mnkr

SLU har flera uppdrag från regeringen eller från andra myndigheter som motiveras av behov av universitetets forskning och den fortlöpande miljöanalysen inom områden som kräver bred ekosystembaserad kunskap. Uppdragen är något SLU gör med stolthet då de konkret och direkt ger nytta till samhället och de berikar universitetet genom exempelvis tillämpningar eller utökad samverkan. Några uppdrag innebär permanent verksamhet och det finns en förväntan om aktiv medverkan från SLU:s seniora forskare. För att ta sig an sådana uppdrag krävs både långsiktighet och finansiering som står i proportion till den förväntade insatsen. Några exempel på sådana uppdrag är:

- Avelsarbetet på kallvattenfisk i Kälarne
- Vetenskapliga rådet för djurskydd
- Riskvärderingsfunktion växtskadegörare
- Datainsamling enligt den europeiska fiskeripolitiken

Avsikten är alltid att genomföra uppdrag med största möjliga resurseffektivitet men när tillräcklig finansiering saknas, om finansieringen upphör, eller när förutsättningarna ändras så innebär uppdragen att SLU måste använda forskningsmedel för att kunna utföra dem. Ett exempel på detta är när de europeiska fonderna inte ger full kostnadstäckning för de uppdrag som ska genomföras på uppdrag av HaV (Datainsamling inom Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF)). På kort sikt skulle det innebära att SLU:s anslag täcker upp detta, men den systematiska underfinansieringen riskerar att påverka Sveriges åtagande inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

IUFRO World Congress 2024 inom skogs-, miljö- och klimatforskning

Sverige har, i samarbete med de nordiska och baltiska länderna, tilldelats värdskapet för IUFRO:s världskongress 2024⁶ inom temat *Skog och samhälle mot 2050*. Kongressen äger rum vart femte år och har stor potential att påverka den globala utvecklingen inom skog, klimat och miljö i enlighet med Agenda 2030. Cirka 5 000 delegater, ministrar, forskare, intressenter och beslutsfattare, förväntas delta i Stockholm, härutöver tillkommer virtuellt deltagande och ett hundratal möten och exkursioner innan och efter kongressen.

Enligt regeringens skrivelse (N2017/02013) garanteras SLU resurser för att genomföra kongressen, men det ekonomiska ansvarstagandet ligger f.n. hos SLU⁷. Den globala, regionala och den accelererande nationella utvecklingen tillsammans med ökade risker, inte minst till följd av pandemin, kräver stor kapacitet för både planering och genomförande. SLU har hittills avsatt 10 mnkr för detta, inkluderat Expo 2020-möte med FAO, strategiarbete med IUFRO enligt Agenda 2030, uppbyggnad av administrativa funktioner och breddning av ägarskapet globalt, regionalt och inte minst nationellt.

Med hänvisning till refererad skrivelse från regeringen, äskar SLU utlovade resurser för IUFRO World Congress 2024. Kostnaderna för det fortsatta arbetet beräknas uppgå till 23 mnkr totalt, fördelat enligt följande: 2023: 6 mnkr, 2024: 15 mnkr, 2025: 2 mnkr.

Produktivitetskravet behöver anpassas till utbildning och forskning

Det så kallade produktivitetskravet har under en 20-årsperiod medfört minskande anslag. Inför sin pågående granskning av detta skriver Riksrevisionen: *”Modellen har fått viss kritik, till exempel för att den inte tar hänsyn till att myndigheternas förutsättningar att effektivisera skiljer sig åt. (...) Det finns dessutom en risk för att myndigheter som inte kan effektivisera mer successivt tvingas krympa sin verksamhet.”*

Flera andra instanser⁸ har också noterat att produktivitetskravet bör modifieras. Rimligtvis borde då, när pris- och löneomräkningen (PLO) räknas fram, produktivitetskravet ta hänsyn till lärosätenas verksamhet. För SLU:s del innebär det dessutom att samma PLO bör tillämpas på SLU som på övriga lärosäten.

⁶ IUFRO, International Union of Forest Research Organizations, har 630 medlemsorganisationer i 125 länder - [World Congress 2024 www.iufro2024.com](http://www.iufro2024.com)

⁷ Styrelsebeslut SLU, 82-96/2018

⁸ ESV ifrågasätter, efter sin genomgång av myndigheternas budgetunderlag 2020 om myndigheterna generellt klarar ytterligare effektiviseringskrav (presentation för revisorer 2020).”Systemfel i kunskapsfabriken – om urholkning av ersättningsbeloppen till högre utbildning” (SUHF 2018)

6 Tillgängliggörande av regelverk

Vid Sveriges Lantbruksuniversitet tillgängliggörs bindande regler för verksamheten, inklusive föreskrifter samt i förekommande fall allmänna råd, genom digital publicering i universitetets styrande dokument som nås via universitetets hemsida. Kurs- och utbildningsplaner registreras i särskild ordning och nås via kursdatabas respektive utbildningarnas webbsidor.

7 Tabeller

Verksamhetens finansiering redovisas i tabell 1 och avgiftsbelagd verksamhet i tabell 2.

Verksamhetsinvesteringar, låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar har redovisats i ”Hermes”.